

Прокопенко А.А. Президентский дискурс Барака Обамы : когнитивно-коммуникативные аспекты : дисс. канд. филол. наук : 10.02.04 / Прокопенко Анастасия Андреевна. – Харьков, 2016. – 252 с.

Lakoff G. More Than Cool Reason : A Field Guide to Poetic Metaphor / G. Lakoff, M. Turner. – Chicago : Chicago University Press, 1989. – 230 p.

Lakoff G. Progressives Need to Use Language That Reflects Moral Values. 30 October 2012. [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.truth-out.org/progressivepicks/item/12401-george-lakoff-progressives-need-to-use-language-that-reflects-moral-values>

Letts M. Obama's discourse of "hope". Making rhetoric work politically. [Electronic resource] / M. Letts // School of Sociology, Politics and International Studies. 2009. – 93 p. – Mode of access : <http://www.bristol.ac.uk/medialibrary/sites/spais/migrated/documents/letts0409.pdf>

Kövecses Z. Metaphor : A Practical Introduction / Z. Kövecses. – Oxford : Oxford University Press, 2002. – 285 p.

Shriver M. Obama Shifts Forward as Education Gap Widens. 04.14.2012. [Electronic resource]. – Mode of access:

<http://www.huffingtonpost.com/news/obama-education-reform/>

Whitmire R. Education Losers Now Recovering. 01.23.2014. [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.huffingtonpost.com/news/obama-education-reform/>

Иллюстративный материал

1. Remarks by the President on Education Reform at the National Urban League Centennial Conference. Washington Convention Center Washington, D.C. July 29, 2010. <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/remarks-president-education-reform-national-urban-league-centennial-conference>

2. Full text of Obama's education speech May 28, 2008. [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.denverpost.com/2008/05/28/full-text-of-obamas-education-speech/>

3. Complete text, video of President Obama's education speech. February 6, 2015. [Electronic resource]. – Mode of access : <http://wishtv.com/2015/02/06/complete-video-of-president-obamas-education-speech/>

4. Prepared Remarks of President Barack Obama: Back to School Event. Arlington, Virginia September 8, 2009. [Electronic resource]. – Mode of access : <https://www.whitehouse.gov/MediaResources/PreparedSchoolRemarks/>

5. Remarks by the President on the "Education To Innovate" Campaign. November 23, 2009. [Electronic resource]. – Mode of access : <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/remarks-president-education-innovate-campaign>

УДК: 81'276.6 : 61: 811.111

ЯНКОВ А. В.

(Кременецька гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка)

ТЕРМІНОЛОГІЧНІ ЕПОНІМИ У СЬОГОЧАСНІЙ МЕДИЧНІЙ ЛЕКСИЦІ

У статті аналізуються структурно-семантичні параметри порівняно невеликої кількості термінологічних епонімів, утворених у першу чергу за аналогією. Висловлюється і дещо відмінний погляд на аналогію, як на особливий механізм виникнення, впровадження та закріплення у мовно-мовленнєвій системі новітніх медичних термінів, до яких відносяться і термінологічні епоніми.

Ключові слова: термінологічні епоніми, аналогія, нова медична лексика.

Янков А. В. Терминологические эпонимы в современной медицинской лексике. В статье рассматриваются структурно-семантические параметры сравнительно небольшого количества терминологических эпонимов, образовавшихся в первую очередь вследствие аналогии. Высказывается и несколько отличный взгляд на аналогию, как на особый механизм возникновения, внедрения и закрепления в языково-речевой системе новых медицинских терминов, в том числе и терминологических эпонимов.

Ключевые слова: терминологические эпонимы, аналогия, новая медицинская лексика.

Yankov A. V. Terminological Eponyms in the Contemporary Medical Wordstock. The paper deals with the structural and semantic peculiarities of rather not numerous number of terminological eponyms which have primarily been formed by means of analogy. The author comprehends analogy as an extremely complicated mechanism of coming into being, introduction and assimilation in the language-speech dichotomy system of new medical terms, terminological eponyms including.

Key-words: terminological eponyms, analogy, new medical wordstock.

Ще з часів функціонування латинської мови як засобу спілкування окремі дні тижня і місяці називались в честь різних богів, богинь і навіть представників вищої влади. До прикладу, шанування імені богині Венери увіковічене у слові *Veneris dies*. Згодом зовсім по-іншому воно відлунням прозвучало і до сьогодні існує у французькій мові в слові *venerdì*. Аналогічні назви знаходимо не тільки в романських мовах, але й в германських. У давньоанглійський період іменем богині Фріги назвали цей же день *frigedæ3*. Продовжує своє існування це слово в різних германських мовах і донині – *Fredag* (шведське), *Freitag* (німецьке) тощо. Розмаїті нові наукові терміни, які систематично виникають і впроваджуються в мовлення та й мову сьогодні, походять від прізвищ тих, хто зробив якийсь

винахід чи зробив істотний внесок у конкретну галузь науки, називаються епонімами (*eponyms*). Вказуючи на прізвища людей, ці слова як в минулому, так і тепер якщо не підтверджують, то обов'язково нагадують про історичні факти, долі неординарних людей, їхні здобутки у конкретній науковій галузі.

Метою статті є не тільки намагання простежити за механізмом утворення термінологічних епонімів та основними проявами їхнього впливу на словотвірні процеси в медичному термінологічному просторі англійської мови, але й аналіз основних структурно-семантичних ознак і в незначній мірі особливостей перекладу епонімів медичної сфери. **Матеріалом** для спостереження послужила невелика вибірка (ста п'ятдесяти) епонімічних термінів із нових лексикографічних джерел, в тому числі й словників сучасної медичної лексики англійської мови [Зацний, Янков 2008; Зацний, Янков 2010; Энциклопедический словарь медицинских терминов 2001; Янков 2013; Ayto 2007; Azzaretti 2008; Barnhart 1990; The Dictionary of Modern Medicine; Merriam-Webster's Medical Dictionary 1996] та спеціалізованого словника сучасних епонімів [Comprehensive Dictionary of Medical Eponyms].

Екстралінгвальні чинники настільки ж важливі, як і лінгвальні, в процесі формування, закріплення та функціонування епонімічних термінів у мові та мовленні. Однак в епонімічних термінах, в їх структурно-семантичних відмінностях чітко простежується й антропоцентрична сутність людського мислення й мови. Зовсім не випадково останнім часом провідні лінгвісти все частіше нагадують і стверджують думку про те, що "*Language is primarily an instrument of thought*" [Chomsky]. Заздалегідь погоджуємось, що це питання потребує ще багатьох додаткових розвідок, серйозних і глибоких наукових пошуків та експериментів. Нові терміни-епоніми, які постійно впроваджуються в професійну лексику, відображають водночас і етапи розвитку нових галузей медичної науки, пріоритет того чи іншого вченого та навіть країни у відкритті нових наукових реалій, методик дослідження витоків хвороби, методів лікування пацієнтів, які страждають від тієї чи іншої хвороби.

У процесі епонімізації власні назви поступово переходять до розряду загальних назв у якості термінологічних епонімів, які є однією з найчисленніших терміногруп у будь-якій галузевій термінології різних мов і в основному відповідають вимогам до термінів. Адже у них простежується тенденція як до однозначності, так і до інтернаціональності. Існує думка, що вони полегшують наукове спілкування спеціалістів різних національностей, оскільки багатослівні описові еквіваленти епонімічних термінів надто громіздкі та не лаконічні [Дзюба 2011]. Звісно, така думка має право на існування. Але, з іншого боку, якщо ми для прикладу порівняємо термінологічний епонім *Lou Gehring's disease*, синонімом якого є термін *amyotrophic lateral sclerosis* "*a rare fatal progressive degenerative disease that affects pyramidal motor neurons*" [Merriam-Webster's Medical Dictionary 1996], то неодмінно помітимо, що для фахівця описовий термін подає конкретнішу і вагомішу інформацію ніж термінологічний епонім.

Можливо, власне з такого протиріччя і витікає неоднозначне ставлення до своєрідного «увічнення» пам'яті про науковців-авторів нових методик лікування, нових препаратів і т.п. Адже епоніми насправді дещо позбавлені семантичної наповненості, а вмотивованість епонімічних термінів зумовлена не стільки прямим відношенням до об'єкта позначення, скільки вичерпною дефініцією структурних складових терміна. Однак є і прихильники практики вшановування імен науковців у різних термінах [Canziani]. Різні аспекти медичних термінів ретельно вивчалися такими вченими як Ю. Віт (офтальмологічні англійські терміни), Р. Стецюк (кардіологічні терміни), Н. Міцик (клінічні медичні терміни), І. Корнейко (радіологічні медичні терміни), Т. Лепеха (судово-медичні терміни), О. Петрова (дерматологічні терміни), Д. Кондратьєв (російські медичні терміни, переклад), І. Беженар (французькі медичні терміни).

Дослідженням епонімів в медичній лексиці науковці також неодноразово приділяли належну увагу. Серед останніх робіт слід назвати як наукові пошуки, так і фундаментальні дослідження Блау М. Г., Губіна В. Н., Данильченка О. В., Карпенка Ю. О., Корольова С. Б.,

Косимова Г. С., Кучумова Н. В., Кондратьєва Д. К., Лейчіка В. М., Лотте Д. С., Михайлишина Б. П., Самусєва Р. П., Смірної Є. В., Суперанської О. В., Чернявського М. Н., Гнатишеної І. та інших відомих мовознавців. За даними М. М. Чернявського, епонімічні назви складають значний відсоток у медичних терміносистемах. За його підрахунками, в неврології, приміром, на долю термінів-епонімів припадає 30% від загальної кількості термінів [Чернявський 1984]. **Епонімічні медичні терміни** виражають здебільшого поняття симптомів, синдромів, різних процедур, методик дослідження, що носять імена лікарів, вчених, які вперше описали певні феномени. У таких термінологічних епонімах спостерігається метонімічне перенесення власної назви на певний об'єкт, позаяк створений в результаті цього похідний епонім набуває нового, в міру мотивованого, стійкого значення.

Епонімічний термін **Ames test**, приміром, визначається як тест Еймса, тобто тест із метаболічною активацією (тест на виявлення канцерогенних речовин та їх здатності спричинити певні мутації): *Because of the mutation/virus-intrusion assumption, the hunt for industrial carcinogens has settled upon substances that cause mutations among laboratory organisms. The most recently developed method is the "Ames test", which uses a highly specialized strain of bacteria that is very susceptible to mutations to measure mutagenic effect* (Harper's, Aug., 1988). Достеменно відомо, що така методика описана у низці праць декілька десятиліть тому Брюсом Еймсом разом із іншими вченими Каліфорнійського Університету, Берклі.

Послугуємось іншим прикладом. Термінологічний епонім **Brompton cocktail (Brompton mixture)** – «коктейль Бромптона» означає «суміш наркотичних речовин для обезболювання при онкологічних захворюваннях». Така дефініція підтверджується і контекстом: *"Heroin is thought to be better than other narcotics for treating some cases of cancer pain. The so-called Brompton cocktail, which can include both heroin and cocaine is valuable in treating nausea and other symptoms* (New York Times, Feb. 26, 1988). Відомо, що вперше суміш морфіну і кокаїну з метою полегшення страждань пацієнтів запропонував хірург Герберт Сноу. В епонімічному ж терміні використана назва Королівської Лікарні Бромптон в Лондоні, де вперше хірургом Гербертом Сноу була запроваджена практика вживання цієї суміші для вгамування страждань важко хворих на туберкульоз.

Епоніми хоч і поширені в медицині, проте в медичній практиці все частіше виникає необхідність в їхній заміні на більш описові терміни або у впровадженні синонімічних мовних одиниць. Ці терміни становлять чималий відсоток у медичній термінології і часто збільшують кількість синонімів, які є доволі незручними для спеціалістів у практичному використанні. Деякі термінологічні епоніми мають по декілька синонімів, приміром **Gulf war syndrome** – розлад нервової системи та органів дихальної системи осіб, які брали участь війні 1991 року в Перській Затоці [Янков 2013] (*Al Eskan disease, desert fever, desert storm disease, desert storm health problems, desert storm illness, desert storm illness, desert storm pneumonitis, Gulf War Illness, Gulf war syndrome, Gulf War veterans' illness*). А яка семантична і навіть семіотична гама значень виокреслюється у термінологічних епонімах *Aztec two-step, Delhi belly, Montezuma's Revenge, gippy tummy, Bali Belly Delhi belly, Casablanca crud, Karachi crouch, Mexicali revenge, Mexican two-step, Montezuma Revenge, Tokyo trots, etc.* Адже всі ці словосполучення об'єднуються одним значенням «діарея, якою хворіють переважно туристи, перебуваючи в Мексиці чи в інших країнах» [Янков 2013].

Порівняно висока словотвірна продуктивність із компонентом-епонімом Alzheimer теж генерує не тільки низку синонімічних словосполучень типу *Alzheimer's disease, Alzheimer's dementia, Alzheimer's sclerosis, Alzheimer's syndrome, Dementia of the Alzheimer type, Senile dementia of the Alzheimer type* та інших епонімічних інновацій, таких як *Alzheimer's baskets* "Condensed clumps of filaments between the nerve cells seen in advanced cases of Alzheimer's disease", *Alzheimer's stain* – "staining method for the detection of Negri bodies, a definitive indicator of rabies" [Comprehensive Dictionary of Medical Eponyms], але навіть і породжує зрощення на кшталт *Alcoheimers* (зрощення слова *alcohol* зі

словосполученням *Alzheimer's disease*) – «розумова відсталість, спричинена надмірним вживанням алкогольних напоїв». До прикладу: *The doctor could see that John was suffering from Alcohimers due to his life long drinking problem* (The Globe and Mail", May 12, 2004).

Термінологічні епоніми найчастіше складаються з однієї чи двох власних назв, наприклад: *Tourette's syndrome* – розлад нервової системи, який характеризується спазмами м'язів обличчя, плечей і кінцівок та супроводжується бурчанням і вигуками: *...it was Tourette's syndrome that made Johnson's life a misery. He hadf the classic symptoms. Apart from involuntary movements and repetitive speech patterns , he had a compulsion to touch things , such as every lamp post along a street. If he missed one, he'd go back and touch it. Not being a conformist in other things, Johnson managed to refrain from expressing one trait of the syndrome: compulsive, involuntary swearing* (Maclean's, Apr. 13, 1988).

Два прізвища подаються у термінологічних епонімах через тире, приміром *Louis-Bar syndrome* або *Ataxia telangiectasia* – “a rare, neurodegenerative, autosomal recessive disease causing severe disability” чи *Brown-Symmers disease* – “acute fulminant, often post-viral encephalitis in children, accompanied by fever, vomiting, irritability, eventuating in bulbar and cerebral distubances with respiratory difficulties, strabismus, nystagmus, hemiplegia, the condition may be fatal within days” [The Dictionary of Modern Medicine]. Термінологічні епоніми, які складаються із трьох власних назв, поміж проаналізованих нами епонімів трапляються рідше, як-от *Christ-Siemens-Touraine syndrome* – “ectodermal dysplasia with anhidrosis, heat intolerance, andhypoplasia of sebaceous and sweat glands, resulting in dry, smooth and glossy skin. It is accompanied gonadal hypoplasia , ageusia, anosmia, absent nipples, partial anodontia or peg teeth, hypotrichosis, saddle nose, dysphagia, physical and mental retardation, feminine appearance and cleft palate; almost all patients are male” [The Dictionary of Modern Medicine].

У процесі виконання номінативної функції окрім антропонімів (відантропонімних епонімів) в медичній лексиці зустрічаються і топонімні епоніми, приміром *Australia antigen* – речовина, яка знаходиться в людей інфікованих сироваткою гепатиту (гострого вірусного запалення печінки), *Asian paradox* – нижчий рівень серцево-судинних і ракових захворювань серед населення азійських країн у порівнянні з населенням інших континентів. Термінологічний епонім *Chinese restaurant syndrome* називає низку симптомів, які з'являються після споживання китайської їжі. Парадоксальне явище *Hispanic paradox*, суттю якого є нижчий, у порівнянні із середньонаціональним, рівень хронічних хвороб серед американців латиноамериканського походження, незважаючи на порівняно невисокий економічний і соціальний статус, також є терміном-свідченням реалій. А такий термін, як *Las Vegas voice*, маючи визначення – подразнення горла, спричинене співом у переповненому тютюновим димом приміщенні, не потребує додаткових коментарів.

Подібними за структурою є й аналогічні епонімічні терміни, такі як *Marburg disease* (*green monkey disease*) – церкопитекова геморагічна пропасниця (гарячка, лихоманка), марбург-вірусна хвороба чи *Marburg virus* – марбург-вірус, який є збудником церкопитекової лихоманки та *Minamata disease* або (*hatter's shakes*) - тремтіння м'язів і кінцівок (внаслідок отруєння ртуттю). Ось як це виокреслюється в контексті: “...fishermen and their families around Minamata Bay in Japan were stricken with a misteriuos neurological illness. The *Minamata disease*, as it came to be called, produced progressive weakening of the muscles, loss of vision. Impairment of other cerebral functions, eventual paralysis and in some cases coma and death. The victims had suffered structural injury to the brain (Scientific American, May, 1981).

Завершують подібну низку відносно нових термінологічних епонімів, що мають у своїй основі конкретні топонімічні назви, такі як *Philadelphia chromosome* – ненормально мініатюрна хромосома, виявлена у кровотворних клітинах пацієнтів з мієлоцитарною лейкемією, *Sendai virus* – Сендайський вірус (від назви японського міста), параміксовірус, який сприяє швидкому злиттю типів клітин різних істот, наприклад, людини і миші, *West Nile virus* – вид енцефалітного вірусу, який передається людям після укусів москітів.

Впадає у вічі, що значна частина термінологічних епонімів утворена за аналогією, яку ми розглядаємо як прояв лінгвістичного механізму взаємодії синергетичних і логічно-асоціативних комбінаторних зв'язків у процесі віддзеркалення позначуваного (*signifié*) через позначаюче (*signifiant*), тобто відмінних ознак явищ, як і самих явищ чи процесів, пов'язаних з ними. До прикладу наводимо термінологічний епонім *Medicon Valley*, який означає «новостворений центр “біофармакології” [Янков 2013]. Цілком очевидно, що це словосполучення створено за аналогією до словосполучення *Silicon Valley*). «Словосполучення *Silicon Valley*, яке вживається на позначення центру виробництва комп'ютерної техніки, стало зразком для десятків словосполучень, що вказують на аналогічні центри в різних частинах земної кулі: *Silicon Wadi* (в Ізраїлі), *Silicon Island* (на Тайвані) [Зацний 2007, с. 25]. У контексті читаємо: “*We want to become the #1 bio-region in Europe in five years,*” says Dr. Belfrage, who chairs the board of the alliance, which is named “*Medicon Valley*” (Christian Science Monitor, Aug. 27, 2001).

За аналогією до епоніма-словосполучення *The Vietnam Syndrome* з'явилися термінологічні епоніми *Gulf war syndrome* (*Gulf War Illness*, *Gulf War veterans' illness*) із значенням – розлад нервової системи осіб, які брали участь в війні 1991 року в Перській затоці “*One of the many possible causes of desert fever, or Gulf War syndrome ...is a combination of vaccinations and anti-nerve gas tablets.* (Guardian, Jan. 19, 1995); *Gulf War Syndrome* (GWS), which is also known as “*Gulf War Veterans Illnesses*”, is a collection of symptoms reported by veterans (and civilians like press and government employees) of the first Gulf war since August 1990. Veterans from every country that made up the Coalition forces have been affected; in the US alone more than 110,000 cases had been reported by 1999, according to official government sources (www.ei-resource.org/illness). Чимало синонімічних словосполучень передають цю думку також за аналогією, приміром *desert storm diseases* (*desert storm health problems*, *desert storm illness*, *desert storm plague*, *desert storm pneumonitis*, *desert fever*, *Al Eskan disease*). У різних джерелах інформації читаємо: *Gulf War Syndrome* (GWS), which is also known as “*Desert Storm Diseases*” or simply “*Gulf War Veterans Illnesses*”, is a collection of symptoms reported by veterans (and civilians like press and government employees) of the first Gulf war since August 1990. Veterans from every country that made up the Coalition forces have been affected; in the US alone more than 110,000 cases had been reported by 1999, according to official government sources (www.ei-resource.org/illness).

Не маючи сумніву щодо значення термінологічного епоніма *Gulf war syndrome*, який є насамперед аналогічним, а також і логічно-асоціативним продовженням набагато давнішого *Vietnam Syndrome*, що означало “... *public aversion to American overseas military involvements, following the domestic controversy over the Vietnam War*”, розглянемо словосполучення *Stockholm syndrome*. За визначенням словника Барнхарта (третє видання) це словосполучення означає “*the desire of hostages to please their captors, to cooperate with them, and to condone or justify their action* [Barnhart 1990]. Вкотре переконуємось, що домінантою визначення смислу термінологічних епонімів є їхній перший компонент. Водночас і не заперечуємо, що слово *syndrome* теж зазнає певних семантичних модифікацій, спричинених топонімом – першим компонентом.

Переконуємось, таким чином, наскільки вірною є думка про те, що суттєву роль відіграє аналогія, тобто коли нову одиницю створюють не стільки за абстрактною моделлю, скільки за зразком конкретної мовної одиниці, (саме ця одиниця і є своєрідною моделлю) шляхом заміни в цій одиниці одних структурно-семантичних елементів іншими. Таким чином, значення аналогії в процесі словотворення слід, на нашу думку, розглядати з урахуванням того, що «роль словотвору полягає не стільки в створенні нових слів, скільки в породженні в мовленні вже тих одиниць, що існують» [Зацний 2007, с. 181]

Задля виявлення тенденцій у певному словотвірному процесі потрібно наводити переконливу кількість прикладів. А тому додатково стверджуємо, що за аналогією із словосполученням *Tennis elbow or lateral epicondylitis*, яке означає “*a condition in which the*

outer part of the elbow becomes sore and tender. The forearm muscles and tendons become damaged from overuse – repeating the same strenuous motions again and again. This leads to pain and tenderness on the outside of the elbow” утворено термінологічний епонім **Wii elbow** із значенням – оніміння чи біль в ділянці ліктьового суглоба, спричинений пристроєм дистанційного управління внаслідок надмірного захоплення відеогрою (така гра вимагає постійного виконання певних втомливих рухів).

В контексті це виглядає так: *“A videogame maker has finally succeeded in getting kids off the couch and moving around. But the new approach is turning out to be more exercise than some players bargained for. These surprisingly vigorous workouts are being triggered by Nintendo's new **Wii videogames**. The Wii game console, which went on sale last weekend, competes with Microsoft's Xbox 360 and Sony's new PlayStation 3. One of the Wii's distinguishing features is a motion-sensitive technology that requires players to act out their character's movements, wielding the game's controller like a sword or swinging it like a tennis racket. The new console has been wildly successful, selling out at stores and winning high marks from critics and game buffs. But as players spend more time with the Wii, some are noticing that hours waving the game's controller around can add up to fairly intense exertion — resulting in aches and pains common in more familiar forms of exercise. They're reporting aching backs, sore shoulders — even something some have dubbed "**Wii elbow**"* (The Wall Street Journal, Nov. 25, 2006).

Іншим аналогічним і подібним за структурою термінологічним епонімом є **BlackBerry thumb (Tendinitis, Aggravated Arthritis)** – біль та припухлість у ділянці великого пальця кисті руки, спричинений постійною довготривалою роботою з комп'ютерною технікою (вперше такого гатунку сматфони були впроваджені у 1999 році): *There's a new indicator of the physical downsides to text messaging. A study from the U.K. finds that 38% more people suffer from sore wrists and thumbs due to "texting" than five years ago and 3.8 million people now complain of text-related injuries every year. This, of course, follows the recent revelations of people suffering from "**BlackBerry thumb**"* (InformationWeek, Febr. 21, 2006). Аналогічними термінами-епонімами є **Nintendinitis, texting thumb, cellphone thumb, smartphone thumb, iPhone thumb**.

Недослідженими, на жаль, залишились питання епонімів у складі фразеологічних конструкцій, в яких власна назва пов'язана з побутом, літературою, фольклором, різні лексико-семантичні підгрупи термінологічних епонімів, епоніми, які використовуються для номінації медичного устаткування, епоніми в анатомічній та фармацевтичній термінології та багато інших не менш важливих нюансів такого суперечливого, неоднозначного і далеко не простого навіть для опису питання сучасних термінологічних епонімів.

Щодо **перспектив** значно глибших досліджень у сфері епонімії, вони виокреслюються насамперед у встановленні вмотивованості утворення та функціонування епонімічної термінології, у вдосконаленні лексикографічної практики в цій галузі, у розв'язанні задач їх стандартизації та в розробці відповідної довідкової та навчальної літератури з використання досліджуваних лексичних одиниць.

Література

- Дзюба М. М. Епоніми в українській науковій термінології. Автореферат кандидатської дисертації. – Луцьк, 2011. – 22 с.
- Зацний Ю. А. Сучасний англомовний світ і збагачення словникового складу. – Львів : ПАІС, 2007. – 228 с.
- Зацний Ю. А., Янков А. В. Інновації у словниковому складі англійської мови початку ХХІ століття : англо-український словник. – Вінниця : Нова книга, 2008. – 360 с.
- Зацний Ю. А., Янков А. В. Нова розмовна лексика і фразеологія : англо-український словник. – Вінниця : Нова книга, 2010. – 224 с.
- Чернявський М. Н. Краткий очерк истории и проблемы упорядочения медицинской терминологии: энциклопедический словарь медицинских терминов / М. Н. Чернявский; гл. ред. Петровский Б. В. – М. : Советская энциклопедия, 1984. – Т 3. – С. 410-425.
- Энциклопедический словарь медицинских терминов / Гл. ред. В. И. Покровский. – 2-е изд. в 1-м т. 50 374 термина. – М. : «Медицина», 2001. – 960 с.
- Янков А. В. Англо-український словник нової лексики і фразеології англійської мови сфери медицини та охорони здоров'я. Місіонер. Жовква. – 2013. – 431 с.
- Ayto J. A Century of New Words. - New York : Oxford University Press, 2007. – 250 p.
- Azzaretti M. Dictionnaire médical en six langues: français-anglais-allemand-espagnol-italien-russe / M. Azzaretti. – Paris : Maison du dictionnaire, 2008. – 236 p.

- Barnhart R. K. The Third Barnhart Dictionary of New English. The H.W. Wilson Company. – 1990. – 565 p.
- Chomsky N. Language and Mind / N. Chomsky. – Режим доступу : www.ugr.es/~fmanjon/Language%20and%20Mind.pdf
- The Dictionary of Modern Medicine. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : books.google.com.ua/books/about/The_Dictionary_of_Modern_Medicine.html?id=FbSlyyshjOoC&redir_esc=y
- Merriam-Webster's Medical Dictionary. – Springfield, Massachusetts, U.S.A.: Merriam-Webster, Incorporated, Publishers, 1996. – 894 p.
- Canziani T. The status of medical eponyms : advantages and disadvantages / Tatiana Canziani (Università di Palermo) [Режим доступу : http://www.academia.edu/7721341/The_status_of_medical_eponyms_advantages_and_disadvantages_Who_Named_It? Comprehensive dictionary of medical eponyms // [Electronic Resource]. – Mode of Access : : (<http://www.whonamedit.com/>).

УДК: 804. 0-541.4; 800.1

ЯРЦЕВА Л. І.

(Запорізький національний університет)

КОНЦЕПТ SOUVENIR У МОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ (НА ПРИКЛАДІ ФРАНЦУЗЬКОГО МЕТАФОРИЧНОГО СЛОВОВЖИВАННЯ)

У статті йдеться про відображення концепту SOUVENIR за допомогою термінів різних сфер. Виявлено декілька видів онтологічних, структурних, орієнтаційних метафор.

Ключові слова: мовна картина світу, концепт, метафора, думка

Ярцева Л. І. Концепт SOUVENIR в мовній картині світу (на прикладі французького метафоричного слововживання). В статті йдеться про відображення концепту SOUVENIR за допомогою термінів різних сфер. Виявлено декілька видів онтологічних, структурних, орієнтаційних метафор.

Ключевые слова: языковая картина мира, концепт, метафора, мысль

Yartseva L. I. The Concept SOUVENIR in the Language Picture of the World (on the Example of French Metaphoric Word Usage). The article is devoted to the problem of actualization of the concept SOUVENIR in modern French Linguistic Model of the World (on the example of French metaphoric wordusing).

Metaphor appears as mode of cognition and reality conceptualization. According to D. Lakoff engaging metaphor for understanding the experience is one of the greatest triumphs of the human mind. Rational thinking is mainly based on the metaphorical models. Any adequate approach to rationality requires the use of the imagination and the latter is inseparable from the metaphorical reasoning. Metaphors as linguistic expressions are possible precisely because there are metaphors in a person's conceptual system. Our conceptual system thus plays a central role in defining our everyday realities.

Based on the classification of D. Lakoff and M. Johnson, we have discovered several types of ontological metaphors, allowing to talk about SOUVENIR as a certain entity, to characterize them, to give them an evaluative character.

The spatial metaphor indicates the place where memories exist in metaphorical picture of the world, and it may be: brain, memory, heart, liver, throat, cheeks and body.

The analysis of examples allowed to identify several types of structural metaphors when one concept is structurally ordered in terms of another. We have discovered 40 verbs, pointing to acts committed by SOUVENIR. They wake up (s'éveiller), come up in man's memory, sing (chanter), pursue (poursuivre), give tears (arracher des larmes), pain, terrify (terrifier),

Key words: language picture of the world, concept, metaphor, thought.

Настоящее исследование посвящено актуальной проблеме современной лингвистики – изучению картины мира, отраженной в языке. Материалом для анализа служили метафорические словоупотребления французского языка, отображающие интеллектуальную деятельность человека. **Цель** статьи состоит в исследовании специфики метафорической репрезентации концепта SOUVENIR во французской художественной литературе. **Объектом** исследования является указанный концепт в современной французской языковой картине мира. **Предметом** исследования избраны контексты, в которых вербализуется концепт SOUVENIR. **Актуальность** исследования национально-культурной специфики картины мира признана мировой наукой.

Термин «картина мира», впервые предложенный Л. Витгенштейном, получив распространение в конце XIX – начале XX в. в рамках физики, использовался по отношению к картине мира, создаваемой на основе научного, в первую очередь физического знания. Понятие «языковая картина мира» восходит к В. фон Гумбольдту, который высказал мысль о существовании особого языкового мировидения. Идея немецкого лингвиста о том, что